

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH

SIĘĆ NATURA 2000 – CO MOŻNA ROBIĆ NA TERENACH OCHRONNYCH

Mimo że funkcjonują w naszym kraju od niemal 20-stu lat, ciągle niewielu ludzi o nich wie. Obszary Natura 2000. W naszym województwie do sieci włączonych zostało 45 obszarów, do tej listy niebawem mogą dołączyć kolejne. Czy rolnicy mają się czego obawiać? Niekoniecznie – przekonuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach.

Niezależnie od tego, gdzie mieszkamy, czy na wsi czy w mieście, i czym się zajmujemy, czy pracujemy w rolnictwie, przemyśle czy usługach – wszyscy mamy prawo żyć w czystym i zdrowym środowisku. Zrównoważony rozwój nie jest pustym hasłem. Działania na jego rzecz podejmowane są z myślą o nas i o kolejnych pokoleniach. Jeśli o nie nie zadamy, cenne przyrodniczo siedliska lub zagrożone gatunki roślin i zwierząt, a ich ochronie służy właśnie sieć Natura 2000, po prostu znikną.

Natura 2000 nie stoi w sprzeczności z działalnością człowieka. Wręcz przeciwnie - walory przyrodnicze są szansą na rozkwit wielu dziedzin gospodarki i powstanie nowych miejsc pracy. Jest

to możliwe pod jednym warunkiem – aktywność człowieka nie może pogarszać stanu siedlisk przyrodniczych i warunków, w jakich żyją gatunki będące przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000.

Natura a rolnictwo

Znaczna część obszarów Natura 2000 to tereny użytkowane rolniczo. Odejście od rolnictwa tradycyjnego na rzecz intensywnego wiąże się ze skrajnym uproszczeniem agroekosystemów. Wiele gatunków roślin i zwierząt nie znajduje już dla siebie miejsca w rejonie gospodarstw czy pól uprawnych. Niestety, w co raz większym stopniu dotyczy to również Polski, ale nie tylko – to problem całej Unii Europejskiej.

Dlatego unijna Wspólna Polityka Rolna stopniowo ewoluuje w kierunku motywowania rolników do prowadzenia gospodarki rolnej w sposób korzystny dla środowiska i przyrody. Przykładem mechanizmu motywującego są pakiety rolno-środowiskowo-klimatyczne. To dobrowolne zobowiązania rolników do zrównoważonego gospodarowania gruntami (ochrony gleb, wód, klimatu), ochrony

cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków, różnorodności krajobrazu oraz ochrony zasobów genetycznych roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich.

W zamian za dotrzymanie zobowiązań, rolnicy otrzymują określone płatności, które rekompensują im poniesione dodatkowe koszty lub ewentualne straty wynikłe z bardziej przyjaznego środowisku użytkowania gruntów.

Pakiety są niezależne od sieci Natura 2000, jednak są uważane za jeden z najważniejszych mechanizmów osiągnięcia celów sieci na obszarach rolniczych.

Natura a działalność gospodarcza i inwestycje

Ochrona przyrody w ramach sieci Natura 2000 nie musi być sprzeczna z prowadzeniem inwestycji, również na terenach rolniczych. Jeśli planowane przedsięwzięcie może mieć szkodliwy wpływ na obszary Natura 2000, jego realizacja wymaga przeprowadzenia uprzedniej oceny jego wpływu na siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony których dany obszar został utworzony.

Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na chronione gatunki i siedliska przyrodnicze, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000, realizacja przedsięwzięcia nie jest bezwzględnie wykluczona. Odpowiednie władze mogą na nie zezwolić po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej, jeśli realizuje ono wymogi nadrzędnego interesu publicznego, który nie może być osiągnięty w inny sposób. W takiej sytuacji konieczne jest jednak skompensowanie szkód poniesionych przez przyrodę, na przykład poprzez stworzenie siedlisk dogodnych dla chronionych gatunków w innym miejscu.

Natura 2000 jako marka

Włączenie danego obszaru do sieci Natura 2000 wiąże się też z nowymi szansami i możliwościami. Status ten może nieść ze sobą konkretne wsparcie w rozwoju potencjału turystycznego danego rejonu. Na sieci Natura 2000 zyskuje rolnictwo ekologiczne, produkcja wyrobów regionalnych oraz agroturystyka. Sieć

może być też dużym wsparciem dla polskiego rybactwa śródlądowego, na czym korzysta chociażby region Stawów Milickich w Dolinie Baryczy czy gospodarstwa rybackie w Dolinie Górnej Wisły, w województwie śląskim.

Sieć obszarów Natura 2000 jest bez wątpienia szansą dla wszystkich – rolników, pozostałych członków społeczności lokalnych, dla całości społeczeństwa. Bez troski i zrozumienia dla różnych form ochrony przyrody dziś, nie możemy być spokojni o jutro. Życie w świecie, w którym znikają cenne przyrodniczo siedliska i rzadkie gatunki roślin i zwierząt, będzie dla nas o wiele bardziej nieznośne, niż możemy to sobie wyobrazić.

ŁUKASZ ZYCH
Regionalna Dyrekcja Ochrony
Środowiska w Katowicach

ZA TREŚCI ZAWARTE W PUBLIKACJI
DOFINANSOWANEJ ZE ŚRODKÓW
WFOŚiGW W KATOWICACH
ODPOWIEDZIALNOŚĆ PONOSI
REDAKCJA.